

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **RNDr. J. F.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. P. P., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **R.**, so sídlom v B., IČO: X., o ochranu osobnosti, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 7 C 98/2006, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. marca 2010 sp. zn. 15 Co 359/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 17. marca 2010 sp. zn. 15 Co 359/2008 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa v konaní domáhal, aby súd uložil právnemu predchodcovi žalovaného povinnosť odvysielat' ospravedlňujúci oznam za odvysielanie nepravdivých informácií v televíznom príspevku „Špecialisti na mapy“ v relácii „Reportéri“ zo dňa 30. marca 2005. Žiadal tiež zaviazať právneho predchodcu žalovaného na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 1 000 000 Sk a na zaplatenie náhrady trov konania. Tvrdil, že v uvedenej televíznej relácii boli odvysielané nepravdivé informácie o nehospodárnej výrobe geologických máp súkromnými spoločnosťami na úkor štátneho rozpočtu. Jednotlivé vystúpenia aktérov boli zostrihané a vytvárali dojem, že žalobca – reprezentant Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky v pozícii generálneho riaditeľa sekcie geológie a prírodných zdrojov – je „tunelár“.

Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 10. marca 2008 č.k. 7 C 98/2006-68 uložil právnemu predchodcovi žalovaného povinnosť odvysielat' na televíznej stanici STV 1 pred začiatkom relácie Reportéri oznam: „Dňa 30. marca 2005 bol v relácii 'Reportéri' odvysielaný príspevok 'Špecialisti na mapy', ktorý informoval, že sekcia geológie a prírodných zdrojov

Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky poveruje spracovávaním geologických máp súkromné firmy, ktoré za to inkasujú miliónové sumy a v skutočnosti ich práca spočíva v tom, že iba kopírujú mapy, ktoré už pred nimi vypracoval Štátny geologický ústav Dionýza Štúra. Táto informácia je nepravdivá a S. sa za jej zverejnenie ospravedlňuje RNDr. J. F., generálnemu riaditeľovi sekcie geológie a prírodných zdrojov Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky“. Žalovanému ďalej súd uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 000 000 Sk titulom náhrady nemajetkovej ujmy a tiež povinnosť nahradiť mu trovy konania. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal preukázané, že právny predchodca žalovaného odvysielal v predmetnej relácii nepravdivé informácie, pričom žalobca bol prezentovaný ako osoba, voči ktorej smerovali účastníkmi vznesené obvinenia. Jednotlivé príspevky boli zostrihané a vytvárali o ňom negatívny dojem. Tieto príspevky mohli u diváka vyvolať zdanie, že žalobca porušuje právne predpisy. Predmetná relácia bola aj podnetom pre orgány činné v trestnom konaní pre podozrenie zo spáchania trestného činu podvodu a zneužívania právomoci verejného činiteľa neznámym páchatelom. Na tomto skutkovom základe dospel súd prvého stupňa k záveru, že právny predchodca žalovaného neoprávnene zasiahol do osobnostných práv žalobcu, najmä jeho práva na občiansku česť a ľudskú dôstojnosť. Značné zníženie dôstojnosti a vážnosti žalobcu v spoločnosti, ktoré v danom prípade odôvodňuje priznanie aj náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka), videl súd prvého stupňa v tom, že k neoprávnenému zásahu došlo prostredníctvom verejnoprávneho média s celoslovenskou pôsobnosťou. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 17. marca 2010 sp. zn. 15 Co 359/2008 napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol; žalovanému nepriznal náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania. Zmenu prvostupňového rozsudku odôvodnil tým, že v predmetnej televíznej relácii nebol žalobca vykreslený v negatívnom svetle. K otázke výroby geologických máp sa vyjadroval iba ako zástupca Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a voči nemu osobne nesmerovali žiadne obvinenia. Obsah odvysielanej relácie v ničom nenaznačoval, že žalobca bol osobou, ktorá nehospodárne nakladala s prostriedkami štátneho rozpočtu. Z toho odvolací súd vyvodil, že predmetnou reportážou nebolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobcu. Odvolaním napadnutý rozsudok preto zmenil tak, že žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorým žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a „potvrdiť“ prvostupňové rozhodnutie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 238 ods. 1 O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Zastával názor, že v predmetnej reportáži bol predsa len prezentovaný ako osoba zodpovedná za vytýkané a kritizované skutočnosti. Dôvodil, že stanovisko Slovenskej geologickej rady z 26. apríla 2005 a súbežne prebiehajúce preverovanie podnetu o podozrení zo spáchania trestného činu svedčia o tom, že konanie právneho predchodcu žalovaného bolo spôsobilé podstatným spôsobom znížiť jeho vážnosť a dôstojnosť. Podľa neho vec po skutkovej a právnej stránke posúdil správne súd prvého stupňa.

Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi; obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

I keď žalobca v dovolaní namietal iba to, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd vzhľadom na § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. skúmal, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní, v ktorom došlo k procesnej vade konania uvedenej v § 237 O.s.p. V dovolacom konaní ale existencia vady tejto povahy nevyšla najavo.

So zreteľom na § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. dovolací súd ďalej skúmal, či v konaní nedošlo k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). K vade takej povahy dochádza tiež v dôsledku nerešpektovania ustanovení zákona, ktoré predpisujú spôsob vykonania dokazovania jednotlivými dôkaznými prostriedkami. Takto „vykonané“ dokazovanie nemôže byť totiž dostatočným podkladom pre hodnotenie dôkazov (§ 132 O.s.p.), ani pre rozhodnutie súdov vo veci samej podľa tretej časti Občianskeho súdneho poriadku a napokon ani pre posúdenie správnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa súdom vyššieho stupňa podľa štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku. Zo spisu vyplýva, že v konaní došlo k vade uvedenej povahy.

O tom, ako v tej – ktorej veci na súdoch nižších stupňov prebiehalo súdne konanie (vrátane dokazovania), môže dovolací súd usudzovať len z obsahu spisu, osobitne zo zápisníc o súdnych pojednaniach (viď § 40 ods. 1 O.s.p. a § 122 ods. 1 O.s.p. a § 52 ods. 1 vyhlášky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy, ktoré sú založené v spise).

Občiansky súdny poriadok predpisuje, ako sa má vykonať dokazovanie listinným dôkazom; zákon neponecháva na úvahu súdu, akým spôsobom takéto dokazovanie vykoná. V zmysle § 129 O.s.p. sa dôkaz listinou vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí (iba vtedy), ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie.

V preskúvanom prípade je v spise založený celý rad listinných dôkazov. Ako príklad možno uviesť listinu obsahujúcu prepis reportáže odvysielanej na televíznej stanici STV 1; v relácii Reportéri dňa 30. marca 2005 v príspevku „Špecialisti na mapy“ (č.l. 6 až 8 spisu), uznesenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I, Úradu justičnej a kriminálnej polície, odboru ekonomickej kriminality, ČVS:ORO-182/OEK.B1-2006 (č.l. 9 až 11), stanovisko Slovenskej Geologickej rady k televíznej relácii „Špecialisti na mapy“ z 26. apríla 2005 (viď č.l. 12 až 13 spisu), sťažnosť žalobcu riaditeľovi S. z 19. apríla 2005 a odpoveď riaditeľa S. (viď č.l. 14 až 17 spisu), resp. „výpoveď svedka“ J. V. (č.l. 49 až 51 spisu). Zápisnice o pojednaniach uskutočnených na súde prvého stupňa 19. februára 2007 (č.l. 29 až 31 spisu), 13. júna 2007 (č.l. 39 až 42 spisu) a 24. októbra 2007 (č.l. 46 až 48 spisu), svedčia o tom, že na týchto pojednaniach nebolo vykonané dokazovanie

ani jednou z vyššie uvedených listín. Na poslednom pojednávaní pred súdom prvého stupňa, ktoré sa uskutočnilo 10. marca 2008 (č.l. 64 spisu), bolo dokazovanie vyhlásené za skončené; súd následne – bez bližšej konkretizácie – oboznámil návrh a „listinné dôkazy, ktoré tvoria súčasť spisu“.

Na pojednávaní pred odvolacím súdom, ktoré sa uskutočnilo 17. marca 2010, poverený člen odvolacieho senátu oboznámil doterajší priebeh konania, zástupcovia účastníkov konania sa vyjadrili k veci a odvolací súd pripustil žalobcom navrhnutú zmenu petitu žaloby. Ani na tomto pojednávaní nebolo vykonané dokazovanie. Odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil bez toho, aby dbal o odstránenie uvedenej vady dokazovania.

Skutočnosť, že v predmetnom konaní nebolo dokazovanie listinnými dôkazmi vykonané procesne prípustným spôsobom, má závažné procesné dôsledky. Nerešpektovaním spôsobu, ktorý zákon predpisuje pre vykonanie dokazovania niektorým dôkazným prostriedkom (§ 126 O.s.p. až 130 O.s.p.), totiž dochádza k procesnej vade v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., v dôsledku ktorej nemá súd pre svoje právne závery dostatočné skutkové podklady.

Z týchto dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že v danom prípade došlo k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Vadu tejto povahy musí odvolací súd zohľadniť aj vtedy, keď nebola v dovolaní namietaná (viď § 242 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na jej výskyt Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (§ 243b ods. 2 a 3 O.s.p.) bez toho, aby pristúpil k preskúmaniu vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. júna 2012

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková